

Становище
на дисертационен труд
за получаване на научно-образователна степен “Доктор”
по научна специалност 05.11.02 Политология (Публична администрация)

Автор на дисертационния труд: Лилия Еленкова, редовен докторант в катедра „Публична администрация“, СУ „Св. Кл. Охридски“;

Тема на дисертацията: „Развитие на младежката политика в България след 1989 година“;

Автор на рецензията: доц. дпн Татяна Томова; катедра „Публична администрация, СУ „Св. Кл. Охридски“, научен ръководител.

1. Общо представяне на докторската дисертация.

Дисертацията на Лилия Еленкова отговаря на формалните изисквания за разработване на подобен вид труд. Тя се състои от Увод, четири Глави и Заключение. В **Увода** са изяснени актуалността, целите, задачите и методите на изследователската работа. Експлицитно е формулирана докторската теза. **Първа глава** съдържа основните понятия, с които авторката си служи в процеса на доказване на докторската си теза. На теоретично равнище са изяснени основни понятия, свързани с обекта и предмета на изследването. От една страна е синтезирано знание за политиките, от друга – за младежта и обособяването ѝ като тема на политиките. **Втора глава** възстановява развитието на политиката за младежта в изследвания период – 1990 – 2019 г.. **Трета глава** представя резултатите от проведени емпирични изследвания, чиято цел е установяването на резултатите от провежданите младежки политики. **Четвъртата глава** идентифицира проблемни области в младежката политика и формулира варианти за тяхното преодоляване. **Заключението** обобщава основните тези, доказани в изложението и формулира конкретни мерки за промяна в областта на изследваната политика.

Докторската теза е ясно формулирана. Според нея младежката политика в България през изследвания период се развива като отражение и в отзвук на европейските процеси, поради което в нея няма ясна стратегическа линия, отговаряща на местните потребности.

Дисертацията е разработена на основата на **представителна литература** – използвани са достатъчен брой библиографски източници на български и английски език, както и множество електронни източници. Цитирането е добросъвестно и допринася за постигане на целите на дисертацията.

В съдържателно отношение дисертацията следва научната логика на преход от общо-теоретичното към конкретно-практическото знание. Теоретичното знание е използвано

адекватно за изграждане на изследователски модел, който е приложен към конкретни процеси и факти.

В изследователско отношение дисертацията има няколко съществени предимства:

- Възстановен е процесът на младежката политика в България за продължителния период от началото на обществените промени досега. Очертани и обяснени са три етапа в развитието ѝ. Направен е опит за обяснение на прехода между отделните етапи.
- Използвани са няколко допълващи се изследователски метода, за да се изяснят резултатите и проблемните области в процеса на политиката. Проследени са две равнища в очертаването на политиките: институционалното и инструменталното.
- Проведеното емпирично изследване обхваща основните участници в процеса на младежката политика. Последната е много подходящ обект на научно търсене чрез понятията на публичните политики, поради наличието на множество участници в нея, които далеч надхвърлят традиционното разбиране за политическа система.
- Авторката познава „отвътре“ младежката политика в България през изследвания период. В същото време благодарение на теоретичното знание и на научните изследователски методи авторката не защитава гледна точка или определена референтна рамка, не търси доказателства за политиките, а обяснява действителния процес.

Като цяло в съдържателно отношение дисертацията е един от малкото опити за пълно възстановяване на процеса на конкретна във времето и пространството политика.

2. Актуалност:

Разработената проблематика е актуална поне от две гледни точки:

- Изследването на хоризонтални и/или интегрални политики са съществено научно предизвикателство. Дисертацията на Лилия Еленкова е добър опит в това отношение. В този смисъл тя отговаря на актуални методологически проблеми.
- Включването на множество участници в политиките - институции, неправителствени организации, търговски дружества, поставя въпросът за намирането на конкретни форми на взаимодействие между тях. Намирането на оптимални от гледна точка на ефективността форми на това взаимодействие не е очевидно, въпреки съществуването на добри практики. Изследването на Лилия Еленкова отговаря на потребността от теоретично осмисляне на съществуващи практики в процеса на политиките.

- Темата за отношението европейски - национални политики е изключително актуален теоретичен и практически проблем. Рецензираната дисертация по-скоро идентифицира, без да решава този проблем. Въпреки това, въвеждането на този аспект в изследването на Лилия Еленкова, го прави актуално от гледна точка на съвременните дилеми в европейските процеси.

3. Познаване на проблема и на литературния материал.

Авторката познава изследователския проблем в детайли. Тя познава процеса на младежките политики в България, участниците в него и дебата между тях. Това ѝ дава възможност да осъществи едно много добро изследване и представяне на конкретна политика, анализирайки и обвързвайки достоверни факти.

Едновременно с това тя има добри теоретични познания в областта на младежките политики, което ѝ позволява да наблюдава „отвън“ процесите, в които тя самата е участвала.

4. Качества на методиката.

Дисертацията се основава на комбинация от качествени методи: кабинетно проучване, полустандартизирано интервю и изследване на случаи. Използваните методи, както и цялостната методика е добре обоснована още в Увода на дисертацията.

Събрана е значителна информация, която е обобщена и представена по подходящ начин.

5. Оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертацията.

Фактите, на основата на които са изградени приносите, са набрани чрез подходящи методи и не са манипулирани. Освен това те са представени изчерпателно в съответствие с теоретичната логика на публичните политики без опит да се подбират в съответствие с теза, предварително приета за вярна.

6. Научни и научно-приложни приноси.

Основният изследователски принос е в представянето на процеса на конкретна политика – младежката политика в България в периода 1990 – 2019.

Този принос има две измерения. От една страна става дума за знание за конкретна област на публичното управление и формулирането на препоръки за подобряването му. От друга – изследването може да бъде използвано като модел за изследване на интегрална политика. Последният принос не е идентифициран от авторката, но той е налице. При подобни изследвания в най-честия случай се следва историческия подход за проследяване на

развитието на институциите. В случая на настоящата дисертация този подход е обогатен от изследването на инструменти и конкретни практики, които се развиват в рамките на институциите, но ги превръщат в конкретни обществени промени.

Като цяло приносите на дисертацията могат да бъдат определени като приложение на съществуващи теории към конкретен, неизследван случай. Допълнителните приноси са свързани с формулираните възможности за промяна на политиките в изследваната област. Това са приноси за практиката, които се нуждаят от допълнителна верификация във връзка с възможностите за приложение. Доколкото те все пак са формулирани на основата на интервюта със заинтересовани страни, те присъстват или ще присъстват в реалния дебат за политиките и в този смисъл могат да бъдат определени като приноси за практиките.

7. Личният принос

Дисертацията и изводите от нея са личен принос на Лилия Еленкова. Не ми е известно подобно изследване да е публикувано.

8. Оценка на публикациите.

Докторантката представя 5 статии, свързани с темата на дисертацията ѝ. Те са публикувани в престижни издания. Научното им качество е на добро равнище и съответства на добрите постижения в изследователската област.

9. Авторефератът

Авторефератът добре представя съдържанието и достиженията на дисертацията.

10. Заключение.

Като имам предвид предимствата на дисертационното изследване и значимостта на приносите, препоръчвам на членовете на Научното жури да присъди на Лилия Еленкова научно-образователната степен „доктор“ по научна специалност 05.11.02 Политология (Публична администрация).

05. 10. 2021

Доц. дпн Татяна Томова